

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Defensio Abbatiae Imperialis S. Maximini

Zyllesius, Nicolaus

Treveris, 1638

Capvt Secvndvm. Monasterium S. Maximini immediatè Ecclesiasticæ
Pontificis Maximi Iurisdictioni subiectum esse.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14268

runt, quàm in spiritualibus Summum Pontificem, & in temporalibus solùm suam Casaream Maiestatem & Imperium &c.

Idem Ilenburg in alijs, quæ exhiberi possunt, sic loquitur ad Cæs. Maiestatem de Monasterio S. Maximini: Das löblich Gottshaus S. Martini S. Benedicten Ordens/ Ewer Käyserlichen Mayestät vnd dem Heiligen Reich ohne allen mittel/ als ein furnemlichs gliedi desselbigen in weltlichen sachen zugethan vnd vnderworffen. Id est, *Laudabile Monasterium S. Maximini, Ordinis S. Benedicti, Vestra Casarea Maiestati & sacro imperio sine omni medio tanquam insigne membrum eiusdem in temporalibus obnoxium & subiectum.*

Idem denique iterum Ilenburg in alijs ex Sarburg ad Præfectum S. Maximini præfatum D. Buchel de Anno MDXLVIII. Febr. XII hæc habet: Die vnleugbare warheit ist/ darzu im sacht der notturfft wol zu beweisen/ das ein Abt zu S. Maximin sampt seinem Gottshaus sonder mittel dem Heiligen Römischen Reich angehörig. Id est, *irrefragabilis veritas est, casu quo opus, facile probanda, quòd Abbas S. Maximini, unà cum suo Monasterio, sine medio ad S. Rom. Imperium pertineat.* Sic ille iteratò & sæpius eò maiori veritatis testimonio, quò magis eum Iura S. Maximini sciuisse credendum est, vt pote S. Maximini Commendatorem Prælatum, & eiusdem Monasterii Coadiutorem.

CONCLUSIO.

Ex dictis vtraque sectione huius capituli euidenter cuius æquo lectori innocit, Abbatem & Monasterium S. Maximini eiusque Statum S. Rom. Imperio immediatè subijci, non solùm vi probationis à tot instrumentis, documentis, rebus Iudicatis; verum etiam ex omnibus, quæ excogitari queant, immediati Status proprietatibus ac notis, ex ipsis Archiepiscoporum agnitionibus & confessionibus, ac denique ex postrema illa Imperatoris Maiestatis iudicatione ac sententia, quam anno MDCXXVI. in Aulico suo Consistorio, rebus omnibus seriò ac sollicitè examinatis & discussis, tanta solemnitate tulit.

CAPVT SECVNDVM.

Monasterium S. Maximini immediatè Ecclesiasticæ Pontificis Maximi Iurisdictioni subiectum esse.

NEGAT hoc Scriptor anonymus initio libelli famosi, & quidem omnium mortalium primus, quod sciamus, hoc ita palàm & publicè negare est ausus, poterat proinde dictum illius contemni tanquam musæ alicuius circa summi Pontificis tiaram volitantis susurrus. Ne tamen posteritati, & minùs in rebus nostris informatis relinquatur aliqua impressio veritati contraria, pauca adferemus huic veritati notissimæ confirmandæ opportuna. Futile autem, quo anonymus ille vitur argumentum, parte secunda dissipabitur.

SECTIO I.

In primo suo exordio Monasterium hoc fuit sub Summo Pontifice immediatè.

CVM piissimus Imperator Constantinus Magnus conderet Imperiale nostrum Monasterium, voluit illud in Ecclesiasticis S. S. Apostolicæ, æ quæ ac in temporalibus Imperio immediatè subesse. Id ita gestum esse, luculentè

declaravit S. Henricus ante sexcentos & plures annos, dum in Diplomate Triburiensi, quod habes sub Num. 20. agens de hoc Monasterio dicit: *Apostolicam Sedem, cui idem locus sacratissimus sub antiquis temporibus Constantini Imperatoris & Helenæ Matris illius addictus esse dignoscitur, fiducialiter appellant.* Et verò, cum certum sit, hoc & superioribus sæculis dictum sacrum locum ita semper exemptum fuisse, & Pontifices omnes, qui de præfata exemptione loquuntur, eam ante multa sæcula factam supponant, nec vlla de contrario extet memoria, iudicium aut monumentum, pro certo habendum est, exemptionem præfati sacri loci, cum ipso initium omninò cepisse, & hoc Abbas Sancti Maximini in antiquissima possessione constitutus semper tuebitur, donec aliud probetur, quod nemo adhuc non modò præstitit, sed nec tentavit quidem.

SECTIO II.

Probatur eadem Exemptio ex Pontificum & Imperatorum Rescriptis.

Exemptionem prædictam Bullis suis plurimi Pontifices ab omni memoria confirmarunt & stabiliuerunt.

Gregorius II. in Bulla, quam vide sub Num. 2. vbi postquam confirmasset liberam potestatem per præcedentia sæcula exercitam in Electione Abbatis, sic alloquitur Abbatem S. Maximini Basinum. *Nec aliqua cuiuslibet dignitatis persona infra Monasterium, nisi à te, aliove Abbate tuo successore vocatus, quidquam pro suo libitu ordinare, vel temere exercere præsumat. Præterea Apostolica nostra auctoritate omnimodis interdiciamus, ne cui vnquam Ecclesia vel Sedi cum cambio aut aliquo ingenio subdatur, sed tali immunitate & libertate, quali Regalia loca vtuntur, inoffensè & perpetualiter gaudeat.*

Agapetus II. qui vehementer defendit antiquissima Monasterij iura, omni-que modo inhihet & prohibet, ne Ruopertus Archiepiscopus Treuirensis, vel vlli eius Successores, Ecclesiæ Treuirensi conentur subdere Monasterium; id enim vt idem ait Pontifex, iniustè conabatur Ruopertus, sicut & ducentis postea annis, Albero idem conatus est; proinde antiquo Agapeti rescripto, reprimendus ab iniusto conatu, sicut & Antecessor eius litteras Agapeti habes sub Num. 10.

Ioannes XIII. qui in suis Romanis de anno DCCCCLXVII. vbi potestatem Religiosorum circa liberam electionem Abbatis confirmasset, idem statuit quod supra S. Gregorius posuerat, *ne cui vnquam Ecclesia vel Sedi &c. sed tali libertate & immunitate, sicut Prumiense Monasterium inoffensè & perpetualiter fruatur.* Erat autem tunc Prumiensis Monasterij fundatio adhuc in recenti memoria hominum, vt pote facta à Pipino Caroli M. Patre; proinde nemini ignotum erat Prumiam immediatè subesse Regibus & Imperatoribus in Temporalibus, Romano Pontifici in Spiritualibus. Itaque vt omnes præsertim antiquitatum minus scientes, rite intelligerent, quale sit Monasterium S. Maximini, adhibetur exemplum Prumiensis Monasterij, litteras Ioannis XIII. habes sub Num. 14.

Ioannes XV. qui in litteris Romanis indictionis XV. sub Num. 17. eadem verba habet, quæ S. Gregorius & Ioannes XIII. posteriora tamen non nihil sic variat, *Sed tali libertate & immunitate sicut Prumiense Monasterium, ceteraque Regalia loca inoffensè & perpetualiter fruatur.*

S. Leo IX. qui in litteris de Anno MLI. postquam prolixè stabiliuisset iura

& possessiones Monasterij, vult omnia à se præcepta seruari; *iuxta id, quod S. Apostolica Sedi iure subiectum esse debet, & sub mundiburdis Regum & Imperatorum constat.* sub Num. 23.

Innocentius II. qui in Romanis de anno MCXL. confirmaturus priuilegia Maximianorum dicit, *se concedere, vt Ecclesia & Venerabilia loca, maximè quæ ad speciale ius & singularem proprietatem S. R. I. spectant, specialioris prærogatiuæ fortiantur honorem, & Apostolica authoritatis munimine roborentur. Quæ nobrem &c.* Deinceps enim bona S. Maximini recenset, eaque cum Monasterio sub Apostolica Sedis tutela & protectione suscipit & priuilegio communit. Mox addit eadem propè verba, quæ supra Gregorius & Ioannes vterque posuerant, hæc videlicet, *idem locus nulli vnquam sedi vel Ecclesie subdatur, sed sub S. R. Ecclesie iure & Patrocinio & Imperatorum mundiburdis seu tuitione consistens ea libertate & immunitate fruatur, quam idem Monasterium à S. Pontificibus & Imperatoribus nescitur habuisse &c.* Bullam habes sub Nu. 33.

Alij deinde Pontifices, qui in terminis habent hæc verba, *Monasterij S. Maximini Romanæ Ecclesie immediatè subiecti*, vt expressè habent Romanæ litteræ Nicolai V. de anno MCCCCLII. prid. Idib. Octobris, in quibus quartò id habetur, variata nonnihilo phrasi in hæc verba, *Monasterium S. Maximini extra muros Treuirenses ad Romanam Ecclesiam nullo medio pertinens.* Item eiusdem, aliæ Romanæ de anno MCCCCLXXIII. in quibus dicitur, *Abbas & Conuentus Monasterij S. Maximini extra muros Treuirenses Romana Ecclesie immediatè subiecti.* Idem habetur in alijs eiusdem de anno MCCCCLXXV. Idem habent Alexandri VI. Romanæ de anno MCCCXCIII. Item eiusdem Romanæ aliæ de anno MDII. Item Pij Quarti Romanæ de anno MDLXIV. & Pij V. de anno MDLXX. Item Leonis X. de anno MDXIV. Item Clementis VIII. de anno MDXV. Item Gregorij XIII. plures Romanæ de anno MDLXXXI, in quibus habetur, *Monasterium S. Maximini Sedi Apostolica immediatè subiectum, prope & extra muros Treuirenses.* Item Romanæ Gregorij XV. de anno MDCXXI. in quibus ait, *Ceterum istud Christianæ pœnitentiæ ac sanctimonie domicilium, Sedi Apostolica immediatè subiectum, patrocinio nostro semper tuebimur.* Summa, posterioribus sæculis plurimæ sunt tales litteræ sub hac clausula: *immediatè & sine medio*, in qualibet noui Abbatis electi confirmatione à Pontificibus expeditæ, quarum exemplaria sub N. 58. habes, in quibus præfatum Monasterium semper dicitur immediatè S. Sedi subiectum, atque eiusdem Abbati electo, vt tali, à Pontifice Max. confirmatio conceditur.

Pontificibus Summis magno numero ad stipulantur Imperatores, qui in Rescriptis suis ea de re amplissimè testantur, vt supra copiosè ex eorummet verbis ostensum est.

SECTIO III.

Certissimis Indicijs & notis eadem exemptio demonstratur.

MAnifestè quidem per supraddicta & sufficientissimè probata est omni-modi Monasterij S. Maximini in Ecclesiasticis exemptio & immediata S. Sedi subiectio; sed & insuper ex vsu ipso perpetuo, & ab omni memoria exercita praxi Ecclesiæ euincitur, per sequentes notas & indicia.

Primò, quia quoties nouū Abbatem in dicto Monasterio eligi contingit secū

dum

dum Regulam S. Benedicti, & antiquo vsitato mote, Electus à Summo Pontifice, non autem ab Archiepiscopo Treuirensi confirmationem petere tenetur.

Quam confirmationem quoque S. Sedes cum magna solemnitate, Electionis processu in Consistorio Cardinalium examinato & discusso, concedere est solita, expeditis eum in finem sex Bullis, quarum prima est Absolutionis, secunda Confirmationis, vtraque ad Electum directa, tertia verò ad Conuentum, quarta ad Vafallos Maximinianos, vt eundem Electum pro Prælato & Domino respectiue agnoscant & colant. quinta ad Imperatorem, vt Abbatem ac Iura Monasterij tueri ac protegere velit: ex quo etiam probatur & confirmatur ea, quam præcedenti capite demonstrauius immediata subiectio sæcularis respectu Imperatoris & Imperij. Sexta ad Electum, qua illi fit potestas accipiendi benedictionem à quocunque voluerit Catholico Antistite gratiam & communionem Sedis Apostolicæ habente. Quarum omnium Bullarum formulam & exemplar habes sub Num. 58. & innumeras eiusmodi in singulis Abbatum Confirmationibus concessas, continet Archiuum nostrum.

Hinc autem euidenter probari, Abbatem esse immediatè S. Sedi Apostolicæ subiectum, & ab omni Episcoporum Iurisdictione plenè exemptum, Iure notissimum est, quo passim statuitur Abbates Electos, exemptos à S. Sede Apostolica, non exemptos ab Episcopis quibus subsunt confirmari. *Textus & gl. in c. Si Abbatem. c. cupientes. de Electione in 6. c. Nihil. c. Caterum. c. cum Monasterium. & ibi Panorm. n. 1. & 3. de Electione. Textus & gl. in Can. hoc tantum 18. q. 2. c. cum olim de Maiorit. & obed. & ibi Panormit. c. Venerabilem. de Electione. & communiter DD. Syluester v. Abbas. Petrus Baysius in directorio Elect. cap. 23. nu. 3. & 5. Suarez Tr. 8. de Religione lib. 2. cap. 5. num. 25. cum alijs pluribus. Layman lib. 5. Tr. 9. cap. 13. §. vlt.*

Secundò, quia Abbas in actu benedictionis siue consecrationis Iuramentum solemnè edit, quo S. Sedi Apostolicæ fidelitatem promittit: quod manu sua subscriptum, mox ad S. Sedem transmittere tenetur, quod est sub Num. 19. Cuius iuramenti formula penè ad verbum conuenit cum ea, quam Gregorius Papa III. præscripsit & corpori Iuris Canonici est inserta c. Ego N. de Iureiurando. Cuiusmodi Iuramentum præstari ab Episcopis & Abbatibus Exemptis dumtaxat Ius & DD. docent. *c. dilecti, de Mator. & obedient. Panormit. in c. Ego N. Episcopus. de Iureiurando.*

Tertiò eandem benedictionem siue consecrationem Abbas Electus, non ab Archiepiscopo Diocesano, sed à quocunque voluerit Episcopo Catholico accipit, atque eum in finem Bullam expressam supra allegatam S. Sedes ei mittit. Si Abbas & Monasterium Diocesano subesset, certè ab illo benedictionem petere de Iure teneretur. *cap. Statuimus, de supplenda negl. Prælatorum.*

Vnde factum, vt cum Anno MDLXV. ad benedicendum Abbatem Petrum, Gregorius Episcopus Azotensis Archiepiscopi Treuirensis Suffraganeus, à Conuentu Maximiniano inuitatus fuisset, & rumor spargeretur actum benedictionis ex commissione Archiepiscopi ab illo perfici, deinde vero à Priore & Conuentu immutatio aliqua formulæ Iuramenti obseruata fuisset, solemnibus protestationibus prædictus Abbas, Prior & Conuentus, eorumque Officiatus sese opposuerint, quarum exemplum habes sub Num. 60. è quibus intelliges quibus artibus iam olim Iuribus Monasterij insidiatum fuerit.

Denique hinc quoque Monasterij exemptio probatur, quod Archiepiscopus nullum omnino Iurisdictionis actum in illo vnquam exercuerit; vnde si quando religioso Conuentui vtilis vel necessaria aliqua visitatio est visa, cam

nunquam peregit Archiepiscopus, sed Legati Apostolici, uti recenti memoria est factum Anno MDCX. per Attilium Amalthæum Archiepiscopum Athenarum, & Anno MDCXXI. per Antonium Albergatum Vigiliarum Archiepiscopum.

Episcopos autem, & multò magis Archiepiscopos Monasteria sibi subiecta certis casibus & temporibus visitare posse, ut cum Abbas officio suo deesset ex Concilio Tridentino notum est, & passim tradunt DD. Panormit. in cap. Pastoralium, num. 6. de officio ordinarij.

Quæ omnia ita ab omni memoria usu perpetuo inuiolabiliter seruata, omnimodam Exemptionem Monasterij cuius æquo lectori clarè manifestant.

CAPVT TERTIVM.

Aduocatiam seu Protectionem Monasterij S. Maximini esse Ducum Luxemburgensium.

DE hoc capite tria nobis potissimum probanda sunt: primum, Protectionem seu Aduocatiam prædictam inde ab origine Comitum & Ducum Luxemburgensium, Augustæ eorum familiae semper, usque in hodiernum diem adhæsisse. Secundo, eam supremam ac vniuersalem fuisse, & ad quæuis dicti Monasterij bona extensam. Tertio hæreditario & successionis iure à maioribus ad posteros semper eam descendisse, quæ tria totidem Sectionibus persequar.

SECTIO I.

Enumerantur Comites & Duces Luxemburgenses S. Maximini Aduocati.

CVM nomine Comitum Luxemburgensium arcta etiam necessitudo & coniunctio illius cum S. Maximini Monasterio orta est.

Constat ex antiquis monumentis eo fere loco, ubi hodie Luxemburgum est, olim fuisse Castra Romanorum Lætorum Lingonum dicta, quæ deinde Lucilenburgum, corrupta voce vulgò nominata sunt; iis vicinam fuisse speculam dictam Lucilinburgh, ut quasi custodiam Lucilinburgi, quæ structa fuit in eodem omnino loco, ubi hodie veteris arcis ruinae spectantur. Carolus Martellus illustrissima Arduennatis sanguinis propago, Anno Christi DCCXXI. Witmaris Ecclesiam (hodie Weimerskirchen Luxemburgo omnino vicinam) cum Lucilinburgo & Lucilinburghut (quorum ruinae infra fines Parochiæ Witmaris Ecclesiæ continebantur) tum & Petrifolam (hodie Steinsel) & Cumiciacum donauit Monasterio S. Maximini, ob miraculosè sanitatem sibi à S. Maximino restitutam, ut habetur in vita S. Maximini n. 12. à Lupo ad Waldonem Abbatem conscripta, qui annis fere centum post hanc donationem vixit. Vide etiam Baronium, ad A. 741. n. 15.

Sigefridus Comes, cum latè in Regione Arduennate dominetur, atque Ditioni suæ opportunum animaduerneret Lucilinburgum, vna cum specula in rupe inaccessa quondam constructa circa Annum DCCCCLXIII. vtrumque

vna